

Toimintaympäristöanalyysi

12/2024

WINNOVA

Taustaprosessi

- Toimintaympäristön ulkoisia muutosvoimia
 - PESTE-analyysi, strategisen johtamisen työkalu, joka auttaa yrityksiä ymmärtämään liiketoimintaansa vaikuttavia ulkoisia tekijöitä, sekä tunnistamaan mahdollisia riskejä ja mahdollisuuksia. Pohjautuu Sitran [megatrendeihin](#)
- Toimintaympäristön tuntemus ja vaikutukset uudistuvaan kestävyysosaamiseen (Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus, OPH, TEM, Satakuntastrategia)
- WinNovan päätoiminta-alueen tila ja alueelliset kehitysnäkymät
- Osaamistarpeet (Osaamistarvekompassi, Vipunen)
- WinNovan johtoryhmän laatima SWOT, analyysia ja johtopäätökset

Toimintaympäristön ulkoisia muutostekijöitä

Poliittiset

Kamppailu
demokratiasta
Ukrainan sota
Suurvaltojen väliset
jännitteet
Suomi Naton jäsenenä
Suomen poliittinen
ilmasto

Taloudelliset

Talouden perusta
rakoilee
Maailmantalous
Valtiontalous
Ammatillisen
koulutuksen rahoitus
Opinto-sosiaalisten
etuuksien heikennykset
Kestävä kasvu

Sosiaaliset

Hyvinvoinnin haasteet

Huoltovarmuus
Väestökehitys
Huoltosuhde
Maahanmuutto
Työvoiman liikkuvuus
Yhteiskunnan
polarisaatio

Ekologiset

Luonnon kantokyky
Puhtaat investoinnit
Resurssiviisaus
Ekososiaalinen sivistys
Ilmastoahdistus

Tekniset

Kilpailu digivallasta
Kaksoissiirtymä (vihreä
siirtymä + digitalisaatio)
Teknologinen kehitys
Automaatio
Tekoäly
Eettiset kysymykset

Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus 2030, OPH

Valtakunnallisen kestävyystiekartan [ohjelmapaperi](#)

” Kestävyystiekartta kuvaa ammatillista koulutusta matkalla kohti hiilineutraalia ja luonnon kantokyvyn rajoissa toimivaa yhteiskuntaa. Koulutuksen arvopohja, tehtävät ja rooli uudistuvat toteuttamaan siirtymää kohti kestävää elämäntapaa.

Vuonna 2030 ammatillinen koulutus rakentaa vihreää siirtymää ja ekososiaalista sivistystä edistävää työelämäosaamista. Elinikäinen, jatkuva ja kaikkialla tapahtuva oppiminen tukee tehtävän toteutusta. Koulutuksen arvopohjassa ovat vahvistuneet luonnon itseisarvon kunnioittaminen, kohtuuden tavoittelu ja ihmisyyden vaaliminen. Ammatillisen koulutuksen uudeksi rooliksi vahvistuu yhteiskunnan uudistaminen yhdessä työelämäkumppaneiden kanssa. Koulutus ja työelämä rakentavat yhteistä näkymää kestävästä tulevaisuudesta.”

Erkka Lainisen puheenvuoro WinNovan tulevaisuuspäivässä 11.10. 2024

Oppilaitoksen kestävän tulevaisuuden indikaattorit 2020 (OKKA-säätiö)

**Yhteiskuntaa uudistava
oppilaitos on**

GLOBALISTI AJATTELEVA
TULEVAISUUTEEN KURKOTTAVA
OSALLISTAVA JA YHDESSÄLUOVA
YHTEISKUNTAAN KYTKEYTYNYT
YHDESSÄ OPPIVA JA
MAAILMAA MUUTTAVA

OKKA-säätiö: Oppilaitosten kestävän tulevaisuuden indikaattorit 2020

Työ- ja elinkeinoministeriön strategia -2030

” Toimintamme ydin on **luoda edellytyksiä kestäväälle kasvulle. Kasvun on oltava kestävää niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisesti.** Tavoitteenamme on, että

- elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu,
- työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee,
- puhtaat investoinnit teknologiaan edistävät ilmastotavoitteiden saavuttamista. ”

Satakunta-strategia (maakuntavaltuusto 10.12.2021)

Lähde: <https://satakunta.fi/wp-content/uploads/2022/05/SATAKUNTA-STRATEGIAN-tiivistelma.pdf>

Satakunta-strategia

Ohjaavat periaatteet: ilmastonmuutoksen huomiointi ja vastuullinen toimintatapa

Maakuntasuunnitelma: Satakunta 2050

Elinvoimainen, energinen ja uudistuva Osaava ja vastuullinen Hyvinvoiva ja vetovoimainen

Maakuntaohjelma 2022–2025

TL1 Kestävän kasvun Satakunta

TL1.1 Älykäs Satakunta
TL1.2 Osaava Satakunta
TL1.3 Yrittäjyyden ja työllisyyden Satakunta

TL2 Hyvinvoivan väestön ja ympäristön Satakunta

TL2.1 Hyvinvoivat satakuntalaiset
TL2.2 Sujuvan arjen Satakunta
TL2.3 Vetovoimainen, monimuotoisen ja laadukkaan ympäristön Satakunta

Läpileikkaavat sisällöt: **digitalisaatio, kansainvälisyys, saavutettavuus, turvallisuus, resurssiviisaus**

Älykkään erikoistumisen strategia 2021–2027

Teknologiametalli-, mineraali- ja akkuklusteri
Automaatio- ja robotiikkaklusteri
Energiaklusteri

Elintarvikeklusteri
Bio- ja kiertotalous
Sininen talous

Elämystalous
Hyvinvointitalous
Turvallisuus ja huoltovarmuus

Satakunnan työllisyyskatsaus 9/2024

Työvoiman kysyntä on edelleen heikkoa ja työttömyys on noussut vuotta aiemmasta lähes kaikissa pääammattiryhmissä.

- Työttömien työnhakijoiden määrä on nousussa viime vuoteen verrattuna
- Työttömyys on noussut kaikissa ikäryhmissä
- Pitkäaikaistyöttömyys on noussut vuoden takaiseen verrattuna
- Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden määrä on noussut vuotta aiemmasta
- Aktivointiasteeseen laskettaviin palveluihin osallistuvien määrä on pienentynyt vuotta aikaisempaan verrattuna
- Kaikkien työnhakijoiden kokonaismäärä on noussut vuoden takaista suuremmaksi
- Uusia työpaikkoja on avautunut selvästi viime vuotta vähemmän

Lähde TEM, [Satakunnan työllisyyskatsaus](#)

Alueelliset kehitysnäkymät Satakunnassa syksyllä 2024, TEM 10/2024

" Satakunnassa **työllistävimmät toimialat ovat sosiaali- ja terveyspalvelut, teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa sekä rakentaminen**. Satakunta on teollisuuden palveluksessa olevalla henkilöstöllä ja vientiosuudella mitaten Suomen teollisuusvaltaisimpia maakuntia. Satakunnan vahvoja teollisuuden aloja ovat mm. teknologiateollisuus, elintarviketeollisuus ja metsäteollisuus. Meriteollisuudessa on ollut viime vuodet voimakasta kasvua erityisesti Rauman seudulla. Porin ja Ulvilan seuduille keskittyneen automaatio-, robotiikka- ja ohjelmointialojen klusterin kasvu on pitkään ollut voimakasta, joskin viime aikoina liikevaihdon kasvu on tahtunut. **Energiantuotanto on Satakunnan vahvuus**, sillä Olkiluoto 3:n valmistuttua Satakunta tuottaa parhaimmillaan 35 % Suomen sähköstä. Muita **kehittyviä aloja ovat mm. liike-elämän palvelut, hyvinvointiala sekä elämys-, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut ja matkailu**. Monipuolisen elinkeinorakenteen ansiosta maakunnan ja seutujen muutosjoustavuus on hyvää tasoa koko maahan verrattuna. "

Lähde TEM, [Alueelliset kehitysnäkymä](#), Prizztech, [Satakunnan kaasu- ja vetytaloussuunnitelma 2030](#)

Alueelliset kehitysnäkymät Varsinais-Suomessa syksyllä 2024, TEM 10/2024

" Varsinais-Suomen **vahvuutena ovat elinkeinorakenteen monipuolisuus**; lääkkeiden valmistuksen, **meri-, auto-, akku- ja teknologiateollisuuden**, ohjelmistoalan sekä kaupan ja palveluiden keskittymät. Alueen rooli on merkittävä **maatila- ja puutarhataloudessa**, mikä on lähiruoan suosion myötä edelleen aktivoinut toimintaa ja luonut pohjaa myös luomutuotannon etenemiselle. Myös logististen palveluiden saatavuus ja monipuolisuus on alueella hyvällä tasolla. Pk-yrityssektori on myös monilla aloilla hyvin elinvoimainen. Ammatillisen ja korkeakoulutasoisen koulutuksen tarjonta on monipuolinen ja se on eri seuduilla turvaamassa osaavan työvoiman saatavuutta. Tätä samaa voi merkitä parhaimmillaan myös viime vuosina voimakkaasti kasvanut maahanmuutto erityisesti Turun mutta osittain myös Salon seudulle. "

Huom! Julkaisu ei erittele Vakka-Suomea/Laitilan seutukuntaa.

Lähde TEM, [Alueelliset kehitysnäkymät](#)

Satakunnan alueen tila, Satakunnan talouskatsaus 11/2024

- **Teollisuus:** Satakunnan teollisuuden liikevaihto ja viennin arvo laskivat merkittävästi vuoden 2024 tammi-kesäkuussa, erityisesti metsä-, kemian- ja metalliteollisuudessa. Koneiden ja laitteiden valmistus, automaatio, meri- ja elintarviketeollisuus kuitenkin kasvoivat.
- **Rakentaminen:** Rakentamisen liikevaihto ja henkilöstömäärä laskivat merkittävästi alkuvuonna.
- **Palvelualat:** Palvelualojen kehitys oli vaihtelevaa, mutta kokonaisuutena aiempaa vaisumpaa. Liike-elämän palvelut kasvoivat, mutta kaupan ja luovien alojen liikevaihto laski.
- **Työllisyys:** Teollisuuden henkilöstömäärä kasvoi hieman, mutta rakentamisessa ja palveluissa henkilöstömäärä laski.
- **Yleinen taloustilanne:** **Satakunnan yritysten yhteenlaskettu liikevaihto laski 3,8 % vuoden 2024 tammi-kesäkuussa verrattuna vuoden 2023 vastaavaan aikaan. Koko maassa laskua oli 3,7 %.**

Lähde Satakuntaliitto, [Satakunnan talouskatsaus](#)

Alueelliset kehitysnäkymät Varsinais-Suomessa syksyllä 2024, TEM 10/2024

" Työvoiman kysyntä on ollut erittäin heikkoa loppukevään ja kesän aikana, mikä on lisännyt työttömyyttä. Kaikilla toimialoilla, paitsi opetusallalla, on koettu kysynnän laskua. Erityisesti alkutuotanto, kauppa, teollisuus (pl. metalli) ja rakentaminen ovat kärsineet. Myös sote-alalla avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt puoleen viime vuodesta.

Nuorten työttömyys on kasvanut huolestuttavasti, erityisesti alle 25-vuotiaiden keskuudessa, joiden työttömyys on noussut noin neljänneksellä. Työttömyys on lisääntynyt myös koulutetun väestön keskuudessa, ja korkea-asteen työttömyys on kasvanut viidenneksellä. Pitkäaikaistyöttömyys on myös nousussa.

Varsinais-Suomen talouskehitys on ollut heikkoa, ja työllisyysaste on laskenut 72,6 %:iin, mikä on 1,7 prosenttiyksikköä alempi kuin vuotta aiemmin. Vaikka alkuvuodesta oli merkkejä kehityksen pysähtymisestä, työllisyysaste on edelleen parempi kuin koko maan keskiarvo. Työllisten määrän kehitystrendi on kääntynyt hienoiseen laskuun. "

Lähde TEM, [Alueelliset kehitysnäkymät](#)

Aineisto ja avainluvut, esihenkilön työpöytä

- Keskeisimmät tiedot WinNovan esihenkilön työpöydällä (sisäinen)
 - Satakunnan ja Varsinais-Suomen avainlukuja
 - yleiskuvat Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueen tilasta
 - Satakunnan vahvuuksia
 - **Satakunnan ja Varsinais-Suomen suhdannekehitys päätoiminta-alueen lyhyen aikavälin työllisyyskehitys ja työvoiman kohtaanto**
 - ammatillisen ja lukiokoulutuksen paikan syksyllä Satakunnassa ja Vakka-Suomessa vastaanottaneet, varsinainen haku

Ammatillisen koulutuksen toimijoiden osaamistarpeet ja niiden ennakointi

- Osaamisen ennakkoinnin tavoitteena on ennustaa, millaisia osaamisvaatimuksia työelämässä on tulevaisuudessa.
- [Osaamistarvekompassi](#) tarjoaa jatkojalostettua, analyytiikkaan perustuvaa tietoa työelämän osaamistarpeista erityisesti työikäisten näkökulmasta. Palvelu kattaa kaikki ammattialat ja tulee tarjoamaan tietoa myös työmarkkinoille tutkintojärjestelmän kautta tulevasta osaamisesta ja koulutustarjonnan katveista. Raporttien ja tilastotiedon lisäksi palvelu sisältää analyyseja esimerkiksi työmarkkinasiirtymistä ja osaamistarpeiden muutoksista.
- Osaamistarvekompassista voi etsiä tietoa mm. Ammatillisen koulutuksen toimijoiden osaamistarpeista sekä tulevaisuuden taidoista, esim.
- Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusessa osio, joka kokoaa yhteen Opetushallituksen valtakunnallisia osaamis-, koulutus- ja työvoimatarpeiden ennakointituloksia <https://vipunen.fi/fi-fi/ennakointi>

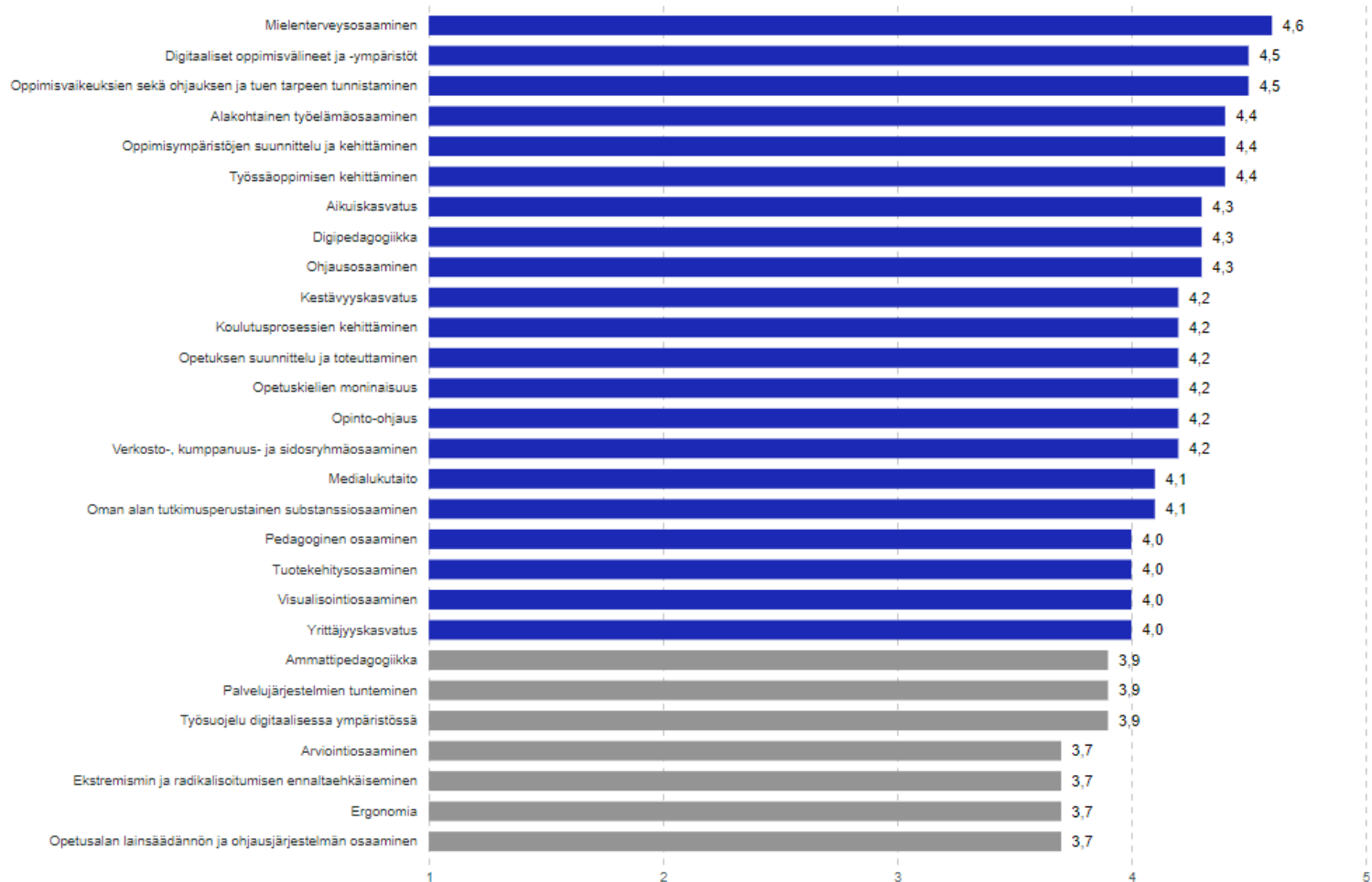
Ammattialakohtaisten osaamistarpeiden muutos vuoteen 2030

1 = Osaamisen tarve vähenee huomattavasti - 5 = Osaamisen tarve kasvaa huomattavasti

Lähde: www.oph.fi/ennakointi

Valitse ammattiala (valittavana 67 ammattialaa)

Ammatillisen koulutuksen opettajat

Toimintaympäristöanalyysi

Toimintaympäristöanalyysin toteutus

Vaihe I: Aineistoon tutustuminen, SWOT, vapaa sana

Vaihe II: SWOT TOP5 valinnat

Vaihe III: Työpaja 26.11.2024 ja 10.12. 2024

- SWOT TOP5, tarkastelu
- Riskeihin varautuminen, mahdollisuuksiin tarttuminen, valinnat
- Kyvykkyystarkastelu (KA) (sisäinen)
- Johtopäätökset (10.12. 2024, strategiakatselmus)

WinNovan toimintaympäristöanalyysi

yhtenveto 10.12.204

- Monialaisena koulutusjärjestäjänä säilyminen on edelleen tärkeää
- Onnistunut koulutussuunnittelu ja esim. alueellisten koulutuksellisten painopisteiden valinta on mahdollisuus ja edellyttää säännöllistä vuoropuhelua omistajien, työ- ja elinkeinoelämän sekä muiden tärkeiden sidosryhmien kanssa.
 - Satakunnassa työllistävimmät toimialat ovat *sosiaali- ja terveyspalvelut, teollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa sekä rakentaminen*
 - Vahvoja teollisuuden aloja ovat mm. *teknologia-, elintarvike- ja metsäteollisuus*
 - *Meriteollisuudessa* on ollut voimakasta kasvua erityisesti Rauman seudulla ja *energiantuotannon* osalta Satakunnan merkitys on valtakunnan tasolla huomattava
 - Porin ja Ulvilan seuduilla *automaatio-, robotiikka- ja ohjelmointialojen* klusterin kasvu on pitkään ollut voimakasta viime aikoja lukuun ottamatta

WinNovan toimintaympäristöanalyysi

yhteenveto 10.12.204

- Uuden **organisaatorakenteen** ja muutosneuvotteluiden kautta toteutettava **uudistuminen ja tehostaminen** sekä supistuneen valtionosuusrahoituksen edellyttämä **talouden tasapainottaminen** tarkoittavat
 - yhdenmukaisia toimintamalleja koulutusalojen sisällä ja eri koulutusalojen kesken,
 - jäljelle jäävien resurssien tehokkaampaa hyödyntämistä,
 - katetuottoajattelua ja myynnin kasvattamista ja
 - hakemista OKM:n toiminnanohjauskokeiluun

- **Koulutusviennin ja vieraskielisten opiskelijoiden** määrän kasvattaminen, **tutkinnon osien** (ja pienempien kokonaisuuksien) **myynti** sekä **uusien tuotteiden ja rahoitusmallien löytäminen (vrt. Jotpa)** tarjoavat osaratkaisun nuorten ikäryhmien ja valtionosuusrahoituksen supistumiselle

- **Esihenkilöiden kouluttautumista** osana työyhteisön kehittämisohjelmaa tulee edelleen jatkaa uudistumisen mahdollistamiseksi ja muutosjohtamiseen vaadittavien kyvykkyyksien rakentamiseksi

WinNovan toimintaympäristöanalyysi

yhteenveto 10.12.204

- Uudistuneita **oppimisympäristöjä** tulee jatkossa **hyödyntää tehokkaammin**

- tilojen käyttöä ja tarvetta edelleen analysoimalla ja tehostamalla,
- ryhmäkokoja optimoimalla,
- tarvittaessa opiskelijamäärää tapauskohtaisesti lisäämällä,
- priorisoimalla terveysviranomaisten edellyttämät mahdolliset uudet oppimisympäristöhankkeet sekä
- tekemällä talouden kantokyvyn stressitestausta

WinNovan toimintaympäristöanalyysi

johtopäätökset 10.12.204

- **Strategisiin kumppanuuksiin ja verkostoihin** panostaminen mahdollistaa

- yritysyhteistyön syventämisen ja
- myynnin lisäämisen.
- Huomioitava myös opettajien työelämäkontaktien laajentaminen

- **ICT:n** rooli, **verkko-opetuksen** merkitys ja **tekoälyn** hyödyntäminen tulee jatkossa kasvamaan. Järjestelmien käytön tukena, datan tuottamisessa ja raportoinnin apuna alkanutta **tekoälyn** käyttöä tulee syventää.

- johdon ja keskijohdon työkaluksi
- opetuksen tueksi

WinNovan toimintaympäristöanalyysi

johtoryhmän laatima analyysi, johtopäätökset 10.12.204

- Vuonna 2025 aloitetaan uuteen, **vuosille 2026 – 2029 sijoittuvaan strategiakauteen valmistautuminen** sekä organisaatiomuutoksen jalkauttaminen. Toimintaympäristö on murroksessa useiden taloudellisten, poliittisten, teknologisten, sosiaalisten ja ekologisten muuttujien osalta

Poliittiset

Kamppailu
demokratiasta
Ukrainan sota
Suurvaltojen väliset
jännitteet
Suomi Naton jäsenenä
Suomen poliittinen
ilmasto

Taloudelliset

Talouden perusta
rakoilee
Maailmantalous
Valtiontalous
Ammatillisen
koulutuksen rahoitus
Opinto-sosiaalisten
etuuksien heikennykset
Kestävä kasvu

Sosiaaliset

Hyvinvoinnin haasteet

Huoltovarmuus
Väestökehitys
Huoltosuhde
Maahanmuutto
Työvoiman liikkuvuus
Yhteiskunnan
polarisaatio

Ekologiset

Luonnon kantokyky
Puhtaat investoinnit
Resurssiviisaus
Ekososiaalinen sivistys
Ilmastoahdistus

Tekniset

Kilpailu digivallasta
Kaksoissiirtymä (vihreä
siirtymä + digitalisaatio)
Teknologinen kehitys
Automaatio
Tekoäly
Eettiset kysymykset